GAZETA KRAKOWSKA

Nro 53.

Z KRAKOWA DNIA 4 LIPCA 1819 ROKU WE SRODĘ

— *Z Krakowa* —

R E K T O R

Uniwersytetu Jagiellońskiego

Czyni wiadomo, iż Examina publiczne z przedmiotów naukowych w Uniwersytecie Jagiellońskim Krakowskim odbywać się będą w Lipcu ostatnim miesiącu Szkolnego roku. Rozpoczną się zaś tak dla pomnożoney znacznie liczby Audytorów i przedmiotów naukowych iako i dla przepisanych teraz ściśleyszych prawideł Examinowania, od dnia 8 do ostatniego Lipca w następuiącym porządku:

I. Wydziale Teologicznym.

9. Lipca z rana Hermeneutyka.
15. — z rana Historya Kościelna,
19. — z rana Dokmatyka.
24. — z rana Teologiia Moralna.
29. — z rana Wymowa Kaznodzieyska.

II. W Wydziale Prawa.

12. Lipca z rana Prawo Kryminalne.
15. — po połud: Prawo Natury.
17. — po połud. Prawo Kościelne.
19. — po połud: Kodex Cywilny.
22. — z rana Wiadomości Polityczne.
24. — z rana Prawo Rzymskie.

III. W wydziale Medycznem.

8. Lipca z rana Patologiia i Terapiia,
9. — z rana Anatomia i Fizyologii.
9. — po połud: Medycyna i Sądownicza.
12. — z rana Policya Medyczna, Historya Medycyny.
12 — po połud: Institutiones medico Chirurgicae.
14. — z rana Chirurgiia Teoretyczna
14. — po połud: Materia medica i Akuszerya Teoretyczna.
15 — z rana Farmacya i Toxikogiia.
15. — po połud: Weterynarya.
16 — po połud: Chirurgiia i Akuszerya praktyczna.

IV. W wydziale Matematyczno - Fizycznym.

9. Lipca po połud: Zoologiia i Botanika.
10. — z rana Matematyka wyższa.
12. — po połud: Matematyka applika-

wana.
16. — z rana Fizyka.
17. — z rana Matematyka Elementarna.
24 — z rana Mineralogiia.
26. — z rana Chemiia.
27. — z rana Astronomiia.
28. — z rana Fechtowanie.
29. — po połud: Jeżdzenie konno.
30. — z rana Tańce.

V. W wydziale Filozoficzno Literackim.

8. Lipca z rana Historya Uniwersalna.
13. — z rana Literatura Polska.
14. — z rana Bibliografiia.
16. — po połud. Literatura Łacińska.
17. — po połud. Filologiia Grecka i Łacińska.
20. — z rana Filozofiia.
23. — po połud: Literatura Francuzka.
24. — po połud: Język i Literatura Włoska.
26. — po połud: Język i Literatura Niemiecka.
27. — po połud: Język i Literatura Angielska.
28. — z rana Rysónki.
29. — z rana Malarstwo.
30. — po połud: Rzeźbiarstwo

Dan na posiedzeniu Rady Rektorskiey d. 25 Czerwca 1819.

Litwiński.

Julian Czermiński.

Z Petersburga d. 31 Maia d. k.

Wielcy Xiążęta Jchmość Mikołay Pawłowicz i Michał Pawłowicz, przybyli dnia 28 b. m. do Sofiyskiego pocztowego domu, po szczęśliwem ukończeniu swych podróży, i w pożądanym stanie zdrowia. Udali się zaraz do Carskiego Sieła, a potem do Pawłowska."

Prawidła wymiany teraźnieyszych sto, pięćdziesiąt i dwudziestopięciorublowych assygnat Państwa, na nowe, od dnia 1 Lipca 1819 do 1 Stycznia 1820 r.

Na autentyku własną Jego Cesarskiey Mości ręką napisano: Ma bydź podług tego.

Alexander.

St. Petersburg 1 Maia 1819.

1) Dla ułatwienia wymiany dzisieyszych assygnat na nowe, od dnia 1 Lipca 1819 roku rozpocznie się przyymowanie i wymiana ich w banku assygnat Państwa, w Petersburgu i w oddziale tegoż banku w Moskwie, oraz w kantorach iego: Rybińskim, Wyszniewołockim, Archangielskim, Odeskim, Taganrogskim i Teodozyyskim, i nadto oprócz obu stolic tych miast gdzie są ustanowione bankowe kantory, po wszystkich Guberniiach w uiezdnych i powiatowych kaznaczeystwach, w których na ten koniec osobny stanowi się urząd.

2) Urząd takowy we wszystkich uiezdnych i powiatowych kaznaczeystwach, wyiąwszy wymienione miasta, składać się będzie: z prezyduiącego horodniczego albo policmeystra, a w niebytności iego z uiezdnego lub powiatowego sędziego; z powiatowego kaznaczeia i od kupców; z głowy, albo burmistrza.

3) W banku assygnacyynym, iego oddziałach i kantorach wymiana dawnym odbywać się będzie porządkiem, z zachowaniem niżey opisanych prawideł.

4) W urzędzie ujazdowego albo powiatowego kaznaczeystwa, po powiatach we wszystkich Guberniiach, wymiana odbywa się codziennie, wyiąwszy dni świąteczne i tabelne, na rannem posiedze-

niu.

5) Dla przyśpieszenia wymiany teraźnieyszych assygnat Państwa na nowe, w ustanowionym terminie wszystkie mieysca i osoby, na które iest włożona takowa wymiana, obowiązane są z przychodzącemi dla odmiany wszelkiego stanu i powołania ludźmi obchodzić się z grzecznością i uprzeymością i bez zwłoki uskuteczniać ich żądania; w zdarzeniu zaś wątpliwości i niemożności prędkiego ułatwienia, prawne przyczyny przekładać im łagodnie i cierpliwie, pod obawą, za naruszenie tego artykułu, naysurowszey odpowiedzi.

6) Do wymiany przyymowane będą wszelkie przyniesione sto, piędziesiąt i dwadzieścia pięć rublowe assygnaty, maiące formę prawem przepisaną.

7) Kaznaczey powiatowy, w obecności prezyduiącego i członka od kupców, przyymuie przyniesione assygnaty, i ieśli nie znaydzie podeyrzanych, przynoszącemu niezwłocznie wydaie równąż summę nowemi i odprawia go.

(Dalszy ciąg potem)

Z Rygi d. 2 Czerwca d. k.

Nie nowe wprawdzie, ale rzadkie zdarzenie zaięło tu w ostatnich czasach powszechną uwagę. Z mocnym wiatrem północno-zachodnim, na obszernych łąkach południowego brzegu Dźwiny, spadło wielkie mnóstwo długich na półtora cala gąsienic, które na dość znaczney przestrzeni łąk pożarły trawę z korzeniami. Za spostrzeżeniem tych gąsienic, użyto natychmiast różnych środków: pokopano rowy, zmiatano gąsienice w kupy, zabiiano ie i t. d. iednakże bez znacznego zmnieyszenia przez to ich liczby. Dnia czwartego powłaziły w ziemię i zamieniły się w poczwarki. Mamy więc teraz niepomyślną wróżbę, widzenia ich znowu w postaci motylów, i rozmnożenia się tu ich gatunku. (Podobno naylepiey byłyby posłużyły do ich zagładzenia Werońeńskie walce, których tu do młócenia używaią, a to przeciągaiąc niemi napadnioną łąkę. Kilka par często odmienianych koni byłyby zapewne dostateczne do wygubienia tych nieprzyiaznych gości.)

Z Berlina d. 27 Czerwca.

Polacy zostaiący w tuteyszym Uniwersytecie w liczbie 42 przeięci wielkością dzieła, którem się ich oyczyzna dnia 3go Maia 1791, w oczach całey uświetniła Europy, pragnąc pamiątkę tak drogą w swoich uwiecznić sercach, zebrali się w zeszłym miesiącu w rocznicę dnia tego, i wolne od pracy chwile poświęcili Obchodowi tak ważney dla nich uroczystości. Naprzód dwóch z pomiędzy uczniów zabrało głosy prozą. Jeden z nich przebiegł w krótkości historyią końca XVIIIgo wieku, a porównawszy stan narodów, w owczas do tegoż samego celu dążących, iako też środki, których używano do osiągnienia tego, okazał: iż Konstytucyia 3go Maia nietylko nie zawiodła oczekiwań Europy, ale owszem naychlubnieysze na oyczyste dzieie rzuciła światło. Zwrócił oraz uwagę, iak odtąd ludzkość i dobrze zrozumiana wolność, niemylne przyszłey wielkości zarody, godne siebie na ziemi Polskiey obrały siedlisko. Drugi zastanowiwszy w swey mowie przytomnych, iak wiele Twórcy Konstytucyi 3go Maia przyczynili się do świetności Polaka, i iak rzadkich, utworzenie podobnego dzieła wymagało przymiotów, do-

wiódł :: iż, iak oni, wieczne maią do naszey wdzięczności prawo, tak my — młodzież Polska — świętą mamy powinność, kształcić nasz umysł i serce, abyśmy w pisawszy się kiedyś w liczbę obywateli, godnemi byli oyców następcami, a oraz umieli pielęgnować te kwiaty, któremi ręka ludzkości przodków naszych uwieńczyła skronie. „ — Po tych mowach odczytane zostały przez dwóch Polaków, napisane na tę uroczystość wiersze. Następnie wszyscy żywem napełnieni ukontentowaniem, zasiedli do stołu, na którego środku leżąca Konstytucyia 3go Maia, zdawała się przemawiać, iż pod łaskawem Alexandra panowaniem, ziściły się nadzieie szczęścia Polaków, na przytomnych zaś twarzach malowało się uszanowanie, na widok tego wiecznego sławy narodu Pomnika. Po obiedzie, odśpiewane zostały śpiewy narodowe do Polaków i do Wolności. — I tak uroczystość ta święcona z tym młodzieży zapałem, który iest iawnym ich ducha narodowego dowodem, zakończyła się bez odgłosu dzwonów i huku dział, bo gdzie czucie wewnętrzne szczerze iest przedmiotem zaięte, i gdzie na znak radości serce głośno biie, tam przydataey nie potrzeba okazałości.

Z Paryża d. 16 Czerwca.

D. 11 po Mszy dał Król prywatne posłuchanie Posłowi Pruskiemu. — W St. Cloud czynione są przygotowania na przyięcie Dworu.

Wszystkie gazety tuteysze donosiły o wyieździe naszego Ministra woiennego St. Cyr do Karlsbadu; niektóre nawet oznaymiły, że d. 12 b. m. tam wyiechał. Z tem wszystkiem odmienił on swoie postanowienie; wyiechał wprawdzie d. 15, ale nie do Karlsbadu, tylko do wsi swoiey Beauce, gdzie dni kilka zabawi, a ztamtąd uda się do wód Plombieres i Burbon. Przypadek, że iego małżonka rękę złamała, iest zapewne przyczyną odmiany iego podróży.

Dziennik „ Chorągiew biała „ oświadczył na wstępie swoim czytelnikom bez ogrodki: „ Jeżeli kto pragnie umiarkowane i bestronne pismo czytać, tedy nie powinien na nasze abonować; gdyż my będziemy gromiącemi, uszczypliwemi, i na wszystko z natarczywością rzucać się będziemy! „ (Chce zapewne przez to zagrożenie więcey nabydź czytelników.)

Xże Hamilton z Szkocyi znayduie się teraz w Paryżu, i na mocy dawnych praw chciałby zostać Parem Francuzkim, czego podobno nie dokaże.

Monitor zawiera statut Królewskiego towarzystwa do ulepszenia więzień. Składa one się pod prezydencyią Xcia Angouleme z 39 członków, pomiędzy któremi znayduie się 4 Arcybiskupów i Biskupów, 1 Kardynał i nayznakomitsi mężowie, i dzieli się na 7 wydziałów, które trudnią się: 1) utrzymaniem oycowskiego porządku w więzieniach; 2) korrespondencyią z władzami departamentowemi; 3) środkami zdrowia; 4) religiyną i moralną nauką; 5) nauką stósowną dla więźniów; 6) ich pracą; 7) drukiem i ogłaszaniem użytecznych kraiowych i zagranicznych pism o administracyi więzień.

Nieśmiertelnemu P. Malesherbes ma także bydź pomnik wystawiony, na który rodzina Królewska podpisała składki.

Wyprawę Kadyxką porównywaią tu z wyprawą Troiańską; z tą tylko rożnicą, iż flocie w Aulis brakowało wiatru, a wia-

trowi w Kadyxie braknie floty.

Jenerał Morand wyiechał z Strazburga do Franche-Comté, gdzie oyciec i rodzina iego żyią. Mówią, iż napisał interessuiący pamiętnik o kampaniiach, w których się znaydował, i w krótce drukiem go ogłosi. Officerowie Sztabu w Strazburgu dali dla niego, gdy przez sąd zaś niewinnego ogłoszony został, wielki bankiet, na którym Morand w mundurze z wszystkiemi honorowemi znakami, a sędziowie iego w paradnych ubiorach znaydowali się. Ma on bydź równie, iak Jenerałowie Lobau i Lamarque, do czynney służby przywrócony.

W wielu okolicach Francyi grady wielkie poczyniły szkody.

W Clermont poważny oyciec rodziny przez nagły napad szaleństwa popodrzynał w piwnicy młodey swey żonie i 20to letniey iey siostrze gardła. Znaleziono go okok zwłoków zimnym i nieporuszonem. Jest on oycem troyga małych dzieci.

Dziennik Minerwa mówiąc o wieści, która rozeszła się o utworzeniu nowego Ministeryium, uważa ią iako nie zasługuiącą na żadną wiarę, i przywodzi skutki iakie ziszczenie tey pogłoski pociągnęłoby za sobą. Ludzie, którzy zakładaią swoie nadzieie na tey zmianie, są to ci, którzy uważaią dzień 5 Września (w którym uchwalona została ustawa o obiorach) iako klęskę powszechną i zdaią się w niey upatrywać upadek swey partyi. Są to ludzie którzy mówią, iż ta ustawa zgubiła Francyią. Mowią, że należy utrzymać wygnanie, że ustawa d. 12 Stycznia 1816 pozbawiła Króla udzielania łask, ponieważ chcieliby poddać pod sąd Ministrów, którzy podpisali przywołanie niektórych wygnańców, i chcieliby ustawy zemsty, wyższey nad konstytucyią, która bez ograniczenia nadaie Monarsze prawo ułaskawiania. —— Tenże dziennik zbiia wszystkie potwarze przeciw polowi przytułku i składkom, które otworzył dla nieszczęśliwych Francuzów, którzy się tam schronili. Wszystkie dzienniki stolicy i departamentów wywieraią na wyścigi złość swoią przeciw ludziom, których nieszczęście wymaga przecież litości.

Izba Deputowanych trudni się wciąż dal zem roztrząsaniem budżetu.

Z Londynu d. 15 Czerwca.

Ambassador Perski zwiedził przed kilku dniami w towarzystwie Lorda Melville Tower, potem wsiadł na admiralską barkę i popłynął do Grenwich, dla obeyrzenia tamteyszego szpitala, i znaydował się u tamteyszego Gubernatora na obiedzie. Czynią mu w Angii naywiększe grzeczności.

D. 12 rada miasta Londynu miała posiedzenie, na którym uchwaliła prośbę do parlamentu przeciw nowem podatkom.

Tkacze w Carlisle, którzy żądaiąc powiększenia płacy przestali od nieiakiego czasu robić, powrócili teraz do pracy, gdy im właściciele fabryk cokolwiek większą wyznaczyli płacę.

Większa część Kwakrow wyprzedaie się w Anglii, dla przeniesienia się do północney Ameryki. Są to powiększey cześci dobrze się maiący i nawet bogaci ludzie.

Zmarłemu Sheridanowi (rodem z Irlandyi) chcą w Dublinie z dochodu wystawienia na tamteyszym teatrze dwóch iego drammatycznych sztuk wystawić pomnik. Na zastąpienie kosztów wystawio-

nego w opactwie Westminsterskim pomni ka Szekspirowi wystarczyło iedno w Londynie wystawienie iego traiedyi Juliusz Cesar.

Z powodu spadania papierowych pieniędzy podoiosły się dobra ziemskie w Anglii o 10 od 100.

Oppozycyyne pisma wystawiaią niestosowność kosztów na artyleryią względem woyska i siły morskiey. Artyleryia kosztuie piątą część tego, co siła morska, a dziewiątą, co woysko. Ma na nowo w parlamencie nastąpić żądanie o zmnieyszenie ieszcze woyska o 25,000 ludzi.

Podług doniesień z wyspy Ceylon ścięty tam został d. 20 Listopada pierwszy Minister Pretendenta, nazwiskiem Capitipola. Wszyscy mieszkańcy musieli broń oddać. Pretendent wdział znowu Xiężę suknie i schronił się do lasów.

Z przylądka Dobrey nadziei mamy wiadomość, iż doniesienia o tamteyszym buncie były przesadzone. Podniesiony on został przez trzech Naczelników drugiego rzędu, Jambio, Congo i Lynx; lecz głowny Naczelnik Kafrów, nazwiskiem Hinza, nie należał do niego, owszem spokoyne swoie uczucia rządowi naszemu oświadczył. Buntownicy z poczynionemi zdobyczami uciekli w lessy, przeciw którem woyska wysłane zostały. —— Gaika, Król Kaffrow poddał się Pułkownikowi Fraser i przywieziony został do stolicy przylądka. Woyska ścigaią zbuntowanych przeciw niemu Kaffrów, którzy połączyli się z Busmanami. — Gdy na przylądku panuie niedostatek żyta, Gubernator tamteyszy zachęca zatem mieszkańców do zaprowadzenia onego.

Niedawno powiozł ztąd okręt na wyspę S. Heleny lekarza, kucharza i inne osoby, które za pozwoleniem naszego Rządu z Włoch są dla Bonapartego przeznaczone.

Mamy tu rozmaite doniesienia z zachodnich Indyy i z południowey Ameryki o postępach powstańców; lecz tak są iedne względem drugich sprzecznemi, iż nie można wiedzieć, którem wierzyć. Udzielamy iednak niektóre z nich.

Z wyspy S. Troycy d. 21 ***Kwietnia.***

Jeden Pułkownik i Major Hutzler, rodem z niższey Saxonii, przybyli znaczną liczbą woyska do St. Margareta. Powstańcy niechcieli bawić się dłużey nad zamykaniem Kumany i Barcellony, gdzie znayduie się tylko 2000 Europeyczyków i 3000 Kreolów, ale postanowili poyść za La Guira prosto przeciw Carraques i uderzyć na to miasto; oczekiwali tylko na okręt przewozowy Henrietta, który miał przywieść woysko na osadę do St. Margarita. — Że Jenerał Hizpański Morillo ucieka do Porto-Bello i Carraques i ścigany iest przez Jenerałów Paeza i Bolivara, zdaie się potwierdzać. — w Hawaunie oczekiwany iest Admirał Popham, który zaprowadzić tam ma sąd woienny na dopuszczaiących się zakazanego handlu niewolnikami. Nie wierzą wcale w naszey części świata pogłosce, iakoby Hawanna i Kuba miały bydź przez Hiszpaniią Anglii ustąpionemi. (Tu w Londynie zaczenaią coraz głośniey o niey mowić.) — Na zachodnim brzegu Mexyku czuć się dało mocne trzęsienie ziemi; miasto Guadalaxara naywięcey przez nie ucierpiało; poobalały się tam wieże i domy i wiele ludzi przywaliły.— W Georgii odkryto spisek Murzynów, który się nawet iuż był rozpocząłę ale przecie go szczęśliwie przytłumiono.

Wieczorne gazety tuteysze donoszą, iż przybyły z Jamaiki do Korku okręt, przywiozł wiadomość, że Jenerał Mac Gregor opanował Porto Bello, i że flota Lorda Cochrane liczy już 40 żagłów.

Z Minchen d. 17 Czerwca.

Na taynem posiedzeniu d. 12 b. m. druga izba ukończyła roztrząsanie budżetu, który z małemi odmianami wedle propozycyi właściwey kommissyi za znieśieniem się z Ministrami uchwalony został. Wydatek na utrzymanie Dworu Królewskiego w kwocie 2 mill. 745,000 Zr. nie doznał żadney zmiany, i przy okrzykach radosnych iednomyślnie przyięty został. Wydatki tylko wydziałów Ministrowskich zmnieyszone od podania nieco zostały.

Na posiedzeniu d. 15, na którem znaydował się Minister Sprawiedliwości, odczytanych zostało 30 nowych podań, pomiędzy któremi znaydował się ieden o wystawienu pomnika z powodu zaprowadzenia konstytucyi. Deputowany Schulz rzekł po usłyszeniu tego wniosku: iż nay pięknieyszym pomnikiem konstytucyi iest sama konstytucyia. — Na poprzedzaiącem posiedzeniu, gdy rzecz była o uchwaleniu nowey taryffy celney, wyraził ieden z członków, iż co rocznie wprowadzanych iest do Bawaryi do 400,000 funtów kawy i cukru, rachuiąc tylko funt na funt obu tych płodów po pół Zr. wychodzi rocznie za nie z Bawaryi zagranicę do 20 mill. Zr.— Izby Stanów Bawarskich obradować tylko maią do 20 Czerwca. Niektórzy sądzą, ie w dniu tym posiedzenia zakończone zostaną, inni zaś, iż Król ieszcze raz przedłoży ie do Lipca.

Z Lipska d. 17 Czerwca.

Bawarski aktualny tayny Radca, Kawaler Wiebeking, ukończył teraz rozpoznanie wielu dawnych kościołów między rzekami Saalą, Elsterą i Elbą leżących, i utwierdził sie w mniemaniu, iż staroniemiecka budowa, którą niesłusznie Gotycką nazywaią, w Saxonii wynalezioną i na wszystkie okolice Niemieckie rozserzoną została. W cywilnem swoim budownictwie, nad którem teraz pracuie, i po swoim z Włoch powrocie wydać ma pierwszą część, obszerniey to opisze.

Z Bückeburga d. 19 Czerwca.

Na początku bieżącego miesiąca zgromadziły się stany naszego Xięstwa w Stadhagen, które składaią się z 2 członków stanu rycerskiego, 4 mieyskiego i kilka włościańskiego. Kommissarz Xcia zagaił ich posiedzenia stosowną mową. Po tem zdarzeniu szczęśliwemu naszemu małemu kralowi mało pozostaie więcey do życzenia.

Z Włoch d. 17 Czerwca.

J. Cesarzowicowska Mość Arcy-Xiężna Marya Teresssa, małżonka Xcia Antoniego Saskiego, przybyła z wnuczką swoią Xiężniczką Amaliią Saską d. 10 b. m. z Rzymu do Florencyi, a Małżonek iey Xże Antoni przybył nazaiutrz. —— NN. Cesarstwo Austryiaccy z Arcy-Xiężną Karoliną oczekiwanemi tam byli d. 16 b. m.

Upięknienie Rzymu i Muzeów kosztowało skarb w roku przeszłym przeszło 130,000 piastrów.

Niedaleko Nomentańskiey bramy w Rzymie w starym gmachu znaleziono grób z Greckiego marmuru, którego powieka była z Karraryyskiego. Obie sztuki okazuią dawną bardzo architekturę. Znaleziono w nim dwoie zwłok, iedno

męzkie, drugie kobiece, które miały na sobie suknie z przedniey wełny złotem szyte. Tak zaś mocno były zabalsamowane, iż czuć ieszcze było mirę. Zdawały się bydź zupełnie całe, lecz iak doszło tam powietrze i dotchnięto się ich rękami, w proch się rozsypały i widzieć się tylko dały kości i lok czarnych włosów kobiety. Niedaleko ztamtąd znaleziono imiona Publiusza Korneleg o i Julii Korneli, a na pobocznych kamieniach imiona reszty sławney tey rodziny, która podług historyi naypierwsza w Rzymie przyięła wiarę Swiętą.

W Ferrarze oskarżono znowu dwóch ludzi PP. Tommasi i Chiari o należenie do związku Carbonari (Węglarzy) i uwięziono. Liczba uwięzionych i na galery skazanych za tenże związek w kraiach Papezkich wynosi do 12,000 głów, których żywność, płaca dozorców, i utrzymanie więzień kosztuie rocznie Rząd do 75,000 piastrów.

Nowy Gubernator prowincyy Weneckich, Hr. Inzughi, przybył d. 6 b. m. do Wenecyi.

Hr. Capodistrias używa od 1go b. m. kąpieli w Recoaro w prowincyi Vicenza.

Listy z Neapolu pod d. 4 b. m. donoszą o okropnym wyrzucie Etny, przez co leżące pod tą górą miasto Catania zagrożone iest zapadnieniem. —— Wezuwiusz wyrzuca także ogromną moc lawy w kierunku ku Pompei. — W okolicznych górach Viterbo czuć się dały mocne wstrząśnienia ziemi.

Z Palermo piszą pod d. 20 Maia: Naypięknieyszemi dniami dla Wielkiego Xcia Toskańskiego Leopolda były te, w których więzienia przez ubytek zbrodniarzy stały próżne, ponieważ przez mądre iego rządy zapobiegano przestępstwom. Podobnież chwalebnym iest wyrok Króla obu Sycyliy Ferdynanda Igo, którym nakazał wszystkie kryminalne sprawy w Sycylii do połowy tego miesiąca pokończyć. Przez ten sposób około 1200 osób otrzymuią albo wolność, albo odesłanemi będą na mieysce odbycia kar, z których iedne od 5 do 6 lat, a inne nawet od 10 do 12 siedzą w więzieniach bez osądzenia. Tak zwani Carbonari w liczbie 27 nie maią bydź w tym wyroku objętemi, i niektórzy sądzą, iż będą do domu obłąkanych oddanemi, a potem na wyśmianie publiczności na wolność puszczonemi.

Z Karlsruhe d. 16 Czerwca.

Względem ustanowienia ustawą upoważnioney wolności druku w kraiu Badeńskim, wyraził w izbie drugiey Stanów Deputowany Winter, iż poiąć nie może dla czego Rząd odwłóczy rzecz tę do postanowienia Seymu związku Niemieckiego. Czyliż w dopełnieniu 13 artykułu Aktu Kongressu oczekiwał także na postanowienie powyższego Seymu? Wolność druku tak iest potrzebna konstytucyynemu kraiowi, iak oddech człowiekowi. Król Wirtemberski nadał nawet bez konstytucyi nieograniczoną wolność druku swoiemu kraiowi. P. Liebenstein nie wiele sobie obiecywał pociechy z oczekiwania na postanowienie Seymu Niemieckiego, gdyż, iak wiadomo, nie bardzo on skoro w swoich czynnościach postępuie, i sądził, iż nie tak prędko rozwinie 18 Artykuł Kongressu względem wolności druku w Niemczech, iak pośpieszył się z rozwinięciem 14 artykułu tegoż aktu.

DODATEK DO Nro 53. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 4 LIPCA 1819 ROKU W NIEDZIELĘ

— Z Krakowa —

Towarzystwo Dobroczynności W. M. i O. Krakowa, nie może przez ciąg bytu swego, ani na chwilę zaniechać przemysłu rodzącego się z nieodzownych i codziennych potrzeb swych Ubogich. Z tego powodu iuż rok trzeci, iak celem korzystania z powiększoney przez interessa Kontraktów S. Janskich Ludności: naypzód 26 Czerwca nakładem i staraniem tego Towarzystwa dany był Faierwerk na Dziedzińcu Zamkowym, a nazaiutrz Bal w Sali W. Knotza, stale sprzyiaiącego Tstwu przez ofiarowanie swego Domu w każdym tego rodzaiu przedsięwzięciu. Zaiste obydwa wspomnione środki zasilenia funduszów T. D. niezupełnie odpowiedziały oczekiwaniu, gdy odtrąciwszy koszta wielkie szczególniey od sztuk ogniowych nieoddzielne, wpłynęło do kassy Towarzystwa z Faierwerku Złp. 426 gr. 2, a z Bala Zł. 263, gr. 9 mimo ścisley oszczędności do którey gorliwi z Członków Towarzystwa pracą i staraniem przyłożyli się. Tym Szanownym Obywatelom, iakiemi są Panowie Szymon Benda, zawiaduiący Urządzeniem Faierwerku, Schweinfleisz i Masłowski, trudniący się pierwszy wydawaniem, drugi odbieraniem biletów, winniśmy należne dzięki. Co się tycze Balu, nie możemy pominąć milczeniem pięknego Sali ubrania i utaić wdzięczności dla Pani N.... która przez szczęśliwą myśl, własnym kosztem ubrawszy przystoynie dwie Dziewczynki wzięte z Domu Opieki, zaopatrzona w ofiarowane Kwiaty przez Wielmożne, Kantową Krzyżanowską, Macieiową Peszkową i Baltazarową Tracińską, te sieroty na wstępie do Sali Balowey z Koszami pełnemi naypięknieyszych darów Flory przedstawiła aby każdey z Dam wchodzących dostał się wspaniały bukiet iako godło i Palma dla Osób Dobroczynnych.

Nakoniec winniśmy ieszcze podziękowanie Wam Szanowni Kolledzy T. D. Friedleinie i Taroni, za poświęcenie się w przysposobieniu drogą Kwesty, świec woskowych, lub pieniędzy na ten Artykuł, łaskawie przez szczodrobliwych Obywateli złożonych. Równie Wam należy wdzięczność Cni Towarzysze troskliwości na-

szych, Rudolfie Kochu i Stefanie Borkowski, którzy tylokrotnie daliście dowody uczuciów swoich dla dobra ubogich i sierót, nieodmawiaiąc mozolney pracy w manipulacyi biletów. A tak Tstwo Dobr. zasadzone na wspólnym działaniu, nie znayduie innego środka wynagrodzenia zasługi dla dobra ogólnego naszych Podobnych w niedostatku zostaiących, iak tylko przez publiczny wyraz ukontentowania swego.

Z Hamburga d. 21 Czerwca.

Listy z Charlestown pod d. 12 Maia zawieraią co następuie: — " Tak tuteysze iako i inne miasta Ziednoczonych Stanów północney Ameryki w smutnem bardzo, co do handlu, znayduią się położeniu. Wszędzie prawie wiele domów zaprzestało płacić, poczem istotne nastąpią bankructwa. Upadł zupełnie kredyt prywatny i wexlów do Europy nikt przyiąć nie chce. Z tego powodu wszystkie kommissa na zakupienie ryżu, bawełny, i t. d. nie będą uskutecznione; słowem wszystkie czynności ustać muszą i nic z płodów naszych nie będzie wysłanych, ieżeli z Europy nie nadeydą pieniądze. „

Madrytu d. 4 Czerwca.

Z wielką uroczystością obchodzona była w stolicy tuteyszey d. 30 Maia rocznica urodzin Króla. Były u Dworu pokoie i ucałowanie ręki Królewskiey, Smutne iednak przypomnienie, że mnostwo naszych współobywateli znayduie się od 5 lat rachuiąc od tego dnia na wygnaniu, nie dozwalało Hiszpanom z zupełną radością obchodzić tey uroczystości.

Gazety nasze są ciągle puste; iak my skazanemi iesteśmy, ażebyśmy nic nie mówili, tak też uznano zapotrzebne nie dozwolić nam nic wiedzieć.

Od brzegów Menu d. 20 Czerwca.

Królewic Pruski Wilhelm wyiechał d. 14 z Kassel do Paderbornu. — D. 11 b. m. Hr. St. Leu (Ludwik Bonaparte) przyiechał z Mnchen przez Ratysbonę do Marienbad.

Niektóre pisma Niemieckie dziwią się mocno, iż wiedząc Seym Niemiecki iak dalece Angliia przeciwną iest zaprowadzeniu w Niemczech iednostaynych ustaw handlowych, oddano Hanowerskiemu Posłowi, Baronowi Martens, do zreferowania podanie kupców i fabrykantów Niemieckich.

W Darmstadt zacznie od 1 Lipca wychodzić rządowa gazeta.

W Aichstetten w urzędzie Leutkirh w kraiu Wirtemberskim była d. 9 b. m. rzadko przytrafiaiąca się burza. Naprzód pokazała się szara chmura, która złączywszy się z czarną, spuściła się łukiem o 180 stóp do ziemi, a napełniwszy się dymem, kurzem i popiołem spuściła się na samą ziemię z tak potężnym wichrem, iż w przelocie obaliła dom i uniosła o 200 kroków żelazem okutą skrzynię.

Z Bostonu d. 27 Maia.

Prezydent Ziednoczonych Stanów obieżdża ciągle prowincyie południowe i wszędzie iest z uszanowaniem przyymowany.

Gazeta *National Intelligencer* zbiiaiąc wieść iakoby kongress był nadzwyczaynie zwołany z powodu niedoboru na tego roczną służbę, dodaie, iż dochody Ziednoczonych Stanów przenoszą wydatki.

Podług listów z St. Jago, Chili prowadzi teraz znaczny handel; towary Francuzkie i Niemieckie zdaią się tam mieć naywiększy pokup. W prowincyi Guasio odkryto przed 3ma laty nową ko-

palnia srebra, która iest daleko obfitsza, niżeli znane dotąd w południowey Ameryce.

Wypis z listu z Buenos - Ayres pod d. 7 Marca: — Jenerał republikański Balcard ukończył w Chili woynę przez odniesione zwycięztwo nad woyskami Królewskiemi w prowincyi Conception. Jenerał St. Martin znayduie się w Chili, uzupełnia swe woysko i oczekuie tylko dogodney pory dla uderzenia na Lima, które miasto podług wszelkiego podobieństwa nie potrafi mu się oprzeć i dostanie się w ręce powstańców. Admirał Cochrane, podług ostatnich doniesień, zamknął pod brzegami pobliskiemi 3 fregaty Hiszpańskie i kilka innych okrętów. Eskadra iego tak iest mocna, iż potrafi zabrać wszystkie okręty Hiszpańskie w tych okolicach. Dziennik, który tu dołączam, zawiera doniesienie, iż w San-Luis, gdzie odsełano wszystkich jeńców Hiszpańskich, zabranych w Chili, Peru i t. d. odkryty został spisek. Siedmiu z tych jeńców maiąc na czele officera, uderzyło na dom Gubernatora, który obchodził się z niemi iako z bracią; lecz nie ustraszyła go ich liczba i sam ieden przymusił ich do ustępu. Dwudziestu siedmiu z nich zostało na śmierć skazanych i roztrzelanych.

DONIESIENIA

W Pogorzycach wsi pod Chrzanowem dnia 7 Lipca b. r. o godzinie 3 po południu sprzedane przez licytacyą zostaną za gotową zapłatę, woły opaśne, konie, krowy, owce i inne, zaś.

W Krakowie przy ulicy Wiślney w Domu pod Nr. 266 o godzinie 10 ranney dnia 8 Lipca b. r. pierwsze piętro w roczną lub więcey dzierżawę wypuszczane zostanie, którego chęć zadzierżawienia maiący zaopatrzy się w wadium Zł. 20

W żydowskim Mieście przy Krakowie w Domu Nr. 4 dnia 12 Lipca t. r. o 10 god. rano, stoły, stołki, kanapy, kommody, zwierciadła, zegarki, wozy, suknie i inne.

W Kazimierzu nakoniec w Domu pod Nr. 119 także dnia 12 Lipca o 11 god. karety i kocza modnych; Chęć kupna maiących lub arędy na oznaczone mieysca zaprasza. — W Krakowie d. 1 Lipca 1819 r.

Skorczyński, Kom. Sąd.

Administracyia Dóbr Hrabstwa Tenczyńskiego, chcąc się zabespieczyć od wszelkich zbytecznych wydatków Pana Jana Goldberg wynagradzania; zawiadomia Wysoką Publiczność, iż tenże Pan Jan Goldberg pobieraiac wyznaczoną sobie pensyią niema żadnego więcey prawa zaciągania iakich zapożyczeń, lub Expensy czynienia na rachunek Państwa Tenczyńskiego, ile ze swoiey woli do działania zupełnie iest oddany.

Z mocy polecenia Wys. Trybunału I. Inst. W. M. Krakowa odbędzie się dnia 8go Lipca r. b. o godzinie 9tey ranney poczawszy na gruncie Probostwa w Nowey Gorze licytacyia ruchomości po ś. p. X. Benedykcie Zamoyskim pozosiałych: iako to srebra, Xiążek, sukien, sprzętów domowych i gospodarskich, bydła, koni, i zboża.

W Krakowie dnia 2 Lipca 1819 r.

Matakiewicz, Not.

Główna Dyrekcya Górnicza. Czyni wiadomo wszystkim chęć dzierżawienia Dóbr Górniczych maiącym; iż Licytacya na folwark nowy na dniu 8 Lipca r. b. ogłoszona, w moc Reskryptu Wysokiey Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi z dnia 24 Czerwca r. b. N. 1355 z Czerwca 19 wydanego, mieysca mieć niebędzie.

Działo się w Kielcach dnia 30 Czerwca 1819 r.

Za Dyrektora Głównego *Jerowski.*

Za Sekretarza Jeneralnego *Hełczyński.*

Jastrzębski Ad. W. R.

Prezes Sądu Appellacyynego Wolnego niepodległego i ściśle neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu, stosownie do przepisu artykułu 118 Kodexu Cywilnego podaie ninieyszem do powszechney wiadomości: iż Trybunał I. Instancyi kraiu tuteyszego na powództwo Maryanny z Pawłow Niemczykowey włościanki w wsi Łuszowice Okręgu Wolnego Miasta Krakowa zamieszkałey wydał w dniu 27 Stycznia r. b. wyrok stanowczy, ogłaszaiący nieprzytomność Kaspra Niemczyka męża iey więcey od lat czterech nieprzytomnego, i żadney osobie wiadomości nie daiącego.

W Krakowie d. 25 Lutego 1819 roku.

Nikorowicz.
Raubach Sekr. Sądu Apell:

Prezes Sądu Appelacyinego Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu. Stósownie do artykułu 118 Kodexu Cywilnego podaie niniey szem do wiadomości, iż Trybunał I. Instancyi kraiu tuteyszego, Wyrokiem swem z dnia 21 Maia r.b. na powództwo Ewy Kubielowey Włościanki z Państwa Regulic w Okręgu Wolnego miasta Krakowa leżącego wydanym, nakazał śledzenie nieprzytomności męża iey Szymona Kubela przeszło od lat czterech z mieysca pobytu niewiadomego, polecaiąc dalsze dochodzenie nieprzytomności tegoż Szymona Kubiela, Sędziemu Pokoiu Okręgu Krzeszowieckiego. — W Krakowie dnia 1 Czerwca 1819.

Nikorowicz.
Raubach Sekr: S. Appel:

Prezes Sądu Appellacyinego Wolnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Stósownie do Artykułu 118 Kodexu Cywilnego podaie ninięyszem do wiadomości, iż Trybunał I. Instancyi kraiu tuteyszego, Wyrokiem swem z dnia 21 Maia r. b. na powództwo Franciszki z Dymków Nowaliny Włościanki z Wsi Nawoiowey Góry, Gminy Krzeszowieckiey wydanym, nakazał śledzenie nieprzytomności męża iey Jakóba Nowaly, przeszło od lat czterech z mieysca pobytu niewiadomego, polecaiąc dalsze dochodzenie nieprzytomności tegoż Jakóba Nowały Sędziemu Pokoiu Okręgu Krzeszowieckiego.

W Krakowie dnia 1 Czerwca 1819 r.

Nikorowicz.
Raubach S. S. App ll.

Trybunał I. Instancyi Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa. Na wniosek W. Prokuratora przy swem Sądzie, wzywa mogących mieć prawo do spadku po zmarłym ś. p. Michale Kamińskim Proboszczu Kościoła S. Woyciecha w Krakowie, ażeby w przeciągu dni trzydziestu produkowali swe prawa w Trybunale, inaczey z względu na Artykuł 767 768 i 770 Kod: Cyw: Skarb publiczny w prowadzenie siebie w posiadanie spadku otrzyma. —— W Krakowie dnia 22 Czerwca 1819.

Mąkolski.
Skarzyński, Sekr.

Zalecenie znakomitey Gościnni. — Podpisana ma honor uwiadomić wszystkich Podróżnych, iż w Cieszenie w Szlązku Austryiackim znayduie się w wielkim Rynku pod znakiem Jelenia szarego iak naylepiey urządzony i we wszystkie potrzeby dla wygody Podróżnych opatrzony Dom gościenny, w którym dostać można wszelkiego gatunku win tak stołowych, iako i wetowych, niemniey naywybornieyszych potraw, a to za naypomiernieyszą cenę. Poleca ona ten Dom wszystkim Podróżnym, i pochlebia sobie, iż kto ią obecnością swoią zaszczyci, pewnie iey zadowolnienia swego i zalety nie odmowi.

Zofia Raab, Traktierka.

Recommendation d'un Hotel distingué. — *La Sousignée a l'honneur, d'avertir M. M. tous les voyageurs, que l'hotel au cerf brun, sur la grande place, a Teschen, en Silesie Autrichienne est trés proprement garni de tout, ce qui faut a la commodité de M. M. les voyageurs; cet hotel est aussi pourvu des meilleurs vins de table et du desert de tous les sortes, et d'une cuisine exquise, tout au prix le plus juste. Elle recommende cet hotel, a MM. tous les voyageurs, et se flatte, que quiconque l'aura honoré de sa presence, lui ne refusera son approbation, et sa recommendation.*

Sophie Raab aubergiste.